

**APORTUL LUCRĂRII TEOLOGICE ÎN LITERATURA UNIVERSALĂ: CRONICILE DIN
NARNIA ȘI LEUL RĂSCUMPĂRĂTOR DE C. S. LEWIS (VOLUMUL 1 și 2)**

Alexandru COCETOV, doctorand
Universitatea Aurel Vlaicu, Arad, România

***Abstract.** The first two volumes of C.S. Lewis's *Cronicles of Narnia*, present us with a richness of theological values in a literature form. These theological values are represented by Aslan's image (the lion ``King of kings`` and main character). The first volume of these series present him as the Creator, who made things happen whith his singing voice that generated flowers and greenary. After creating the world, he gives laws to those who inhabit it. All creatures without any hesitation listened to his voice and bows down before him. He is the Master and Ruller of everything and most powerful over good and bad(ex. the evil Queen and her servants). In the second volume, because of Edmund's disobedience, Aslan*

takes upon himself his guilt and suffers the punishment for it. This meant dying in the boy's place but he is not conquered by death as the evil Queen and her maleficent followers thought, and rises from the dead, destroying the evil and bringing hope to mankind.

Aportul Europei prin îmbogățire. Perspective și probleme de integrare a cercetării și educației în spațiul european constituie o valoare enorm de mare. Cunoaștem că întreg spațiul european are o cultură extraordinar de bogată, cu alte cuvinte reprezintă „patrimoniul cultural comun”.¹ Elementele acestei culturi cuprind: *arta* – care este definită prin următoarele, o "îndemânare și imaginație în creația de obiecte, medii ambiante sau experiențe estetice care pot fi împărtășite".² Lista continuă și ne ciocnim cu una din cele mai frumoase *literaturi* din lume, și anume cea europeană. Recunoaștem că literatura este o "artă al cărei mijloc este cuvântul scris... care reprezintă totalitatea operelor scrise într-o limbă (sau în toate limbile) cu valoare estetică ... care reprezintă totalitatea lucrărilor publicate într-un domeniu, bibliografia necesară aprofundării unei probleme".³ Aici putem să-l includem pe William Shakespeare, Thomas Hardy, Samuel Johnson și alții,⁴ care au îmbogățit literatura europeană și în special pe cea britanică.

Nu putem să uităm de Europa care a îmbogățit lumea prin formarea *educațională* prin cele mai mari școli de învățământ superior: Universitatea Oxford (Oxford, UK), Universitatea din Navarra (Barcelona & Madrid, Spania), Universitatea Cambridge (Cambridge, UK) și altele, care se sunt un etalon al școlilor europene. Dar, să nu uităm de spațiul european care a binecuvântat prin invadarea *religiei* pe care o aveau cei din inima Europei. Oameni de calibrul mare. Oameni, care au trezit Europa la creștinism nu doar prin vorbe, ci și prin fapte și trăire. Printre aceștia se enumeră: John Bunyan, un scriitor și predicator⁵ care a scris nenumărate cărți: *Călătoria pelerinului* ("The Pilgrim's Progress"), *The Life and Death of Mr Badman*, *Grace Abounding to the Chief of Sinners* etc.⁶

Ar fi absurd dacă nu am menționa pe Jean Calvin, reformator religios francez; Martin Luther, care a fost unul din inițiatorii Reformei protestante; Charles Spurgeon, care este considerat cel mai citit predicator de la apostoli încoace⁷, de asemenea, se spune despre el că rămâne cel mai influent printre rândurile creștinilor de diferite denominațiuni, printre care este cunoscut ca "Prințul predicatorilor".⁸

Această listă a oamenilor cu nume mari din spațiul european poate continua, dar, scopul nostru este să vedem frumusețea și *aportul lucrării teologice în literatura universală* (cea din Europa), și anume, *Cronicile din Narnia* de Clive Staples Lewis.

Istoric despre C. S. Lewis și *Cronicile din Narnia*. Născut pe 39 noiembrie 1898 (s-a stins din viață pe 22 noiembrie 1963, la Oxford), în Belfast, Irlanda. Activitatea sa o desfășoară în calitate de profesor la Magdalen College, iar în 1954 devine profesor de literatură medievală și renescentistă la Cambridge.⁹ Pe lângă toate acestea, C. S. Lewis a deținut funcții academice în literatura engleză, atât la Universitatea Oxford (Colegiul Magdalen, 1925-1954) cât și la Universitatea Cambridge (Colegiul Magdalene, 1954-1963).¹⁰

Activitatea sa de dascăl a continuat nu doar prin predare și citirea cursurilor la școală și universități, ci și prin scrierile sale. Fiind un autor prolific de ficțiune și nonficțiune care a scris zeci de cărți de-a lungul carierei sale.¹¹ Printre acestea se enumeră: *Ferigi și elefanți*, *Meditații la Psalmi*, *Marea despărțire*, *Surprins de Bucurie*, *Despre minuni*, *Cele patru iubiri*, *Problema durerii*, *Sfaturile unui diavol bătrân către unul mai tânăr*, *Despre lumea aceasta și despre alte lumi*, *Treburile cerești* etc.¹²

¹ Cf. Berting (2006:51).

² Britannica Online

³ Mihai Floarea, *Mic dicționar de terminologie literară și lingvistică*, București, Editura Papyrus Media, 2005, pp.50-52

⁴ Matthew Arnold, (1822-1888), poet; Jane Austen, (1775-1817), romancier; Anne Brontë, (1820-1849), romancieră; Sir Arthur Conan Doyle, (1859-1930), romancier, autor al Sherlock Holmes; Elizabeth Goudge, (1900-1984), romancier și autor de cărți pentru copii etc.

⁵ n. 28 noiembrie 1628 - d. 31 august 1688

⁶ Majoritate din cărțile lui au fost traduse în limba română.

⁷ Curtis A. Pugh despre Mărturia Bapțiștilor, Mărturia lui Charles Spurgeon, http://www.voxdeibaptist.org/trei_martori02.htm, 18 mai, 2019.

⁸ Charles Haddon Spurgeon, https://en.wikipedia.org/wiki/Charles_Spurgeon 18 mai, 2019.

⁹ Datele de pe coperta a doua din *Cronicile din Narnia*, volumul 1, *Nepotul Magicianului*, publicat de Editura Arthur, București, 2015.

¹⁰ Clive Staples Lewis, https://en.wikipedia.org/wiki/C._S._Lewis, 18 mai, 2019.

¹¹ C.S. Lewis Books & Film Legacy, <https://www.biography.com/writer/cs-lewis>, 18 mai, 2019.

¹² Toată această gamă de cărți se poate procura de la Editura Humanitas. Pentru informații suplimentare accesați: C.S. Lewis,

Cu privire la scrierea și publicarea cărților a "Prințului predicatorilor" (așa cum a fost numit de multe ori C.S. Lewis), cineva zicea: că "C.S. Lewis a fost un prolific scriitor și cărturar irlandez cel mai bine cunoscut pentru seria fantezie "Chronicles of Narnia" (Cronicile din Narnia) și textele sale procreștine".¹ Sunt total deacort cu aceste cuvinte, căci, fiind fermecat de poveștile cu animale fantastice, Clive și fratele lui mai mare, Warren, creează o lume imaginară foarte complexă. Datorită stăruinței sale, în anul 1950 iesă de la tipar celebra serie în șapte volume *Cronicile din Narnia*, care s-a vândut în peste 100 de milioane de exemplare în întreaga lume.²

Aceste fabuloase scrieri a lui C.S. Lewis numite Cronicile din Narnia, reprezintă probabil cele mai frumoase povestiri fantastice care, nu doar descriu elementele din natură, oameni, animale care vorbesc și zboară ... ci și un element teologic bogat (despre aceasta voi vorbi în următoarele subcapitole), care se ascunde în spatele unor scrieri extraordinare, și anume: Nepotul magicianului, Sifonierul, leul și vrăjitoarea, Calul și baiatul, Printul Caspian, Calatorie pe mare cu Zori-de-zi, Jiltul de argint, Ultima batalie.

Contribuția literară a primelor 2 volume din Cronicile Narniei. Atenția lucrării de față va fi axată pe primele 2 volume ale Cronicilor din Narnia (Nepotul magicianului; Leul, Vrăjitoarea și dulapul), în care se va studia privirea de observare a acestor 2 volume și analiza personajului central al Cronicilor din narnia, Leul, Regele Narniei.

Vă invit să descoperim pe parcurs fiecare dintre aceste volume, care reprezintă cea frumoasă descoperire fantastico-naturală a pământului Narniei în care regăsim nașterea ei, călătoriile prin ea, activitățile care au loc și multe altele.

Volul 1, Nepotul magicianului în care este descrisă viața de dinaintea sau poate mai bine zis, în paralel cu viața unchiului Andrew care a parte la experimentul lui magic, iar cei doi copii rătăcesc pe tărâmurile dintre cele mai stranii, stăpânite de forțe malefice însetate de putere.³ De asemenea, în acest volum este descrisă călătoria lui Polly și a lui Digory pe pământul Narniei, unde nimiresc în Pădurea dintre Lumi, a cea pădure liniștită,⁴ unde timpul părea să stea pe loc,⁵ unde totul era plin de farmece ... și unde, abia în mijlocul primului volum apare Leul, care se plimba încolo și-ncocoace prin ținutul pustiudând glas noului cântec. Iar pe măsură ce înainta și cânta, iarba începea să umple valea ...⁶ așa a început Narnia.

Tot ce a continuat după, era viața și activitatea atât a copiilor, unchiului și a lui Aslan⁷ (personajul principal - Leul), animalele din lumea Narniei – cârțițe, cerbii, broaștele, panterele, leopardzii, fluturii, albinele ... unde toate acestea trăiau într-o armonie, pace și comunicare deplină, căci toată lumea vorbea aceeași limbă. Chiar și oamenii îi înțelegeau, având ca scop cuvintele rostite le Aslan: *narnia, Narnia, Narnia, trezește-te. Iubiți. Gândiți. Vorbiți. Fiți copaci mergători. Fiți fiare vorbitoare. Fiți ape divine.*⁸ Ce scop extraordinar în care întreaga lume poate trăi bine și în pace.

Capitolul 11, unde *Digory și unchiul lui dau de bucluc* aduc în lumea Narniei ceea ce era interzis, astfel, Leul pronuță căderea în păcat care a început abia după șapte ore de la crearea narniei: *vedeți, prieteni, că lumea nouă și curată pe care v-am dăruit-o ... o forță a răului a pătruns deja în ea, călăuzită și adusă aici de acest Fiul al lui Adam.*⁹

Încheierea însă a acestui prim volum, descrie *Sfârșitul aceste povești și începutul celorlalte*¹⁰ unde copiii sunt invitați să se întoarcă acasă. Dar mai întâi au nevoie de două lucruri: un avertisment și o poruncă...¹¹ Aceasta s-a văzut chiar prin viața pe care au avut-o copiii și unchiul Andrew, care n-a mai încercat să facă vrăji câte zile-a avut.

Volul 2, Leul, Vrăjitoarea și dulapul relatează cum Peter, Susan, Edmund și Lucy descoperă acel dulap fermecător prin care poți să treci prin lumea naturală în care trăim la cea fantastică. Lume în care de asemenea există frig și cald, iarnă și vară ... dar în care poți regăsi animale care vorbesc (așa cum a fost

<http://www.humanitas.ro/cs-lewis>

¹ Biography.com Editors, C.S. Lewis Biography, <https://www.biography.com/writer/cs-lewis>, 18 mai, 2019.

² Datele de pe coperta a doua din *Cronicile din Narnia*, volumul 1, Nepotul Magicianului, publicat de Editura Arthur, București, 2015.

³ Coperta a patra, *Cronicile din Narnia*, volumul 1, Nepotul Magicianului, publicat de Editura Arthur, București, 2015.

⁴ *Cronicile din Narnia*, volumul 1, Nepotul Magicianului, publicat de Editura Arthur, București, 2015, 31.

⁵ *Cronicile din Narnia*, volumul 1, Nepotul Magicianului, publicat de Editura Arthur, București, 2015, 40.

⁶ *Cronicile din Narnia*, volumul 1, Nepotul Magicianului, publicat de Editura Arthur, București, 2015, 99.

⁷ Aslan – în turcă înseamnă leu

⁸ *Cronicile din Narnia*, volumul 1, Nepotul Magicianului, publicat de Editura Arthur, București, 2015, 111.

⁹ *Cronicile din Narnia*, volumul 1, Nepotul Magicianului, publicat de Editura Arthur, București, 2015, 129.

¹⁰ Prin specificarea *celorlalte* autorul dă de înțeles că va urma povestirea și relatarea vieții pe tărâmul Narniei.

¹¹ Frumusețea detaliilor, evenimentelor și trăirii pe pământul Narniei se poate înțelege mai bine când este citită în mod personal.

descriș și în primul volum), care pregătesc mâncare, care dorm, au sințăminteetc. Tot aici regăsim pe vrăjitoarea, care pedepsește pe cei ce nu o ascultă printr-o formă crudă, folosind bastonul său magic, îi îngheață pe toți acei care nu-i sunt supuși.

Vrăjmășia între puterea întunericului (în frunte cu Vrăjitoare) și cea a luminii (Leul și întreaga Narnia) este așa de mare, încât toți cei care luptau, doreau cu tot dinadinsul să fie biruitori. Vrăjitoarea dorea să domnească peste întreg teren iar Aslan nu dorea acest lucru cu nici un chip. De aceea, ia pregătit pe cei patru pentru încoronare, Peter, Susan, Edmund, Lucy și le-a dat putere și abilitate de a apăra Narnia (detaliile acestor lucruri sunt descrise în capitolul 16 și 17 al volumului 2).

Însă, înaintea încheierii volumului 2, are loc ceva greu dar în aceeaș timp și frumos. C.S. Lewis capitolul 13 descrie *Vraja Profundă din zorii timpului* unde, vrăjitoarea, centaurii, piticii, inorgii, căprioarele ... doreau să-l aducă pe Edmund pe Masa de Piatră ca jertfă,¹ se lăsa în timpul acela o liniște nemaipomenită, venise Aslan și-l eliberase pe bietul baiat. Bucuria era mare că a scăpat, dar, aceasta a costat mai târziu. Pentru că în capito următor, 14, se declară *Triunful Vrăjitoarei*, unde Aslan a fost adus ca jertfă în locul bietului băiat. Acest triumf a fost unul cu fast, strigăte, bucurie, când Scorpii, Zgripçturoaiceele, Duhurile Rele, Spectrele, Speriatoriile, Nălucii și toți aceia care erau cu Vrăjitoarea² l-au legat pe Aslan și, după ce l-au legat, l-au ras, i-au pus bțnița, l-au scuipat, au răs de el și chiar înainte de momentul omorării, Vrăjitoarea se aplecă spre Aslan și spusese: Ia să te-aud, cine-a învins? După care î-l numi neghiobule și l-a junghiat cu un cuțit pe care câteva minute mai devreme l-a ascuțit. O imagine tristă și dureroasă care era (parțial) urmărită de cele 2 surioare, Susan și Lucy, unde uciderea propriu-zisă n-o văzuseră, căci și-și duseseră mâinele la ochi.³

Însă finalul volumului 2 nu este unul tragic și dureros, ci unul cu bucurie. Aslan, care a fost jungheat și lăsat pe Masa de Piatră nu a stat mult acolo, că, spre răsăritul Soarelui, Aslan cel mort a înviat. A fost viu și nevătămat, căci el, Regele regilor, nu a putut fi învins de forțele celor răi. Iar după ce a înviat, a început acel război, unde, pe valea îngustă era o luptă disperată împotriva unei mulțimi de creaturi cumplite, în care și Aslan a luptat împotriva forțelor Vrăjitoarei.

Bătălia era grea, mulți au murit, alții erau la pământ din cauza rănilor pe care le-au avut, dar, dacă Aslan a înviat din morți, oare n-a avut el putere să biruiască forțele celui rău, bineînțeles că da. Și aceasta s-a văzut prin faptul că Vrăjitoarea murise, iar când cei rămași în viață văzură că vrăjitoarea murise, fie se predară, fie o luară la sănătoasa.⁴ Așa a luat sfârșit războiul celor două puteri. Așa a urmat viața în Narnia, plină de pace, chiar dacă, după încoronarea celor patru, când fiecare copil rămăseseră așezați pe tronuri și li se puseră sceptre în mâini, iar după aceea își răsplătiră și-și cinstiseră toți prietenii⁵ ... urmară o viață plină de apărare, de stabilirea legilor, de viață plină de pace, se îngrijiră să nu taie copaci de pomană, îi dezlegară de școală pe piticii și pe satirii tineri și în general le tăiară cheful pisălogilor băgăreților, înconjurându-i în schimb pe oameni simpli care voiau să trăiască și să-i lase și pe alții să trăiască.⁶ Și în timpul unei zile, când petreceau timpul lor de călărit, s-au oprit lângă felinarul de pe pământul Narniei, care a fost adus încă din volumul 1 în această poveste, care a fost un reper la începutul volumului 2, și care, acum este locul de la care Regii și Reginele Narniei ajung înapoi, prin dulap, în casa unchiului, la vârsta lor de copii, unde nu mai sunt regi și regine, ci niște copii simpli, care merg la școală, citesc și se joacă.

Această contribuție literară a operei *Cronicile din Narnia* descrie gama largă a valorilor literare, folosind astfel o mulțime de descrieri. Aceasta ajută cititorul să identifice în mod clar diferența dintre mit (explică drame cosmice sau individuale), poveste populară (care adaugă în esența lor mituri dar pot fi în esența lor și sacre) și basm (fiind o narațiune (populară) cu elemente fantastice supranaturale, care simbolizează forțele binelui și ale răului⁷).

În acest sens, Eric S. Rabkin explică aceste adevăruri literare prin următoarea formă:

1. Narnia și ținuturile adiacente reprezintă nu doar lumi alternative la lumea reală, ci lumi alternative la miturile biblice și păgâne;

2. Prin structura sa exhaustivă, *Cronicile din Narnia* alcătuiesc un cosmos care își conține propria geneză și extincție; așa încât, în jurul profilului christic și dionisiac al lui Aslan, Lewis

¹ *Cronicile din Narnia*, volumul 2, Leul, Vrăjitoarea și dulapul, publicat de Editura Arthur, București, 2016, 118.

² *Cronicile din Narnia*, volumul 2, Leul, Vrăjitoarea și dulapul, publicat de Editura Arthur, București, 2016, 129.

³ *Cronicile din Narnia*, volumul 2, Leul, Vrăjitoarea și dulapul, publicat de Editura Arthur, București, 2016, 124-133.

⁴ *Cronicile din Narnia*, volumul 2, Leul, Vrăjitoarea și dulapul, publicat de Editura Arthur, București, 2016, 153.

⁵ *Cronicile din Narnia*, volumul 2, Leul, Vrăjitoarea și dulapul, publicat de Editura Arthur, București, 2016, 156.

⁶ *Cronicile din Narnia*, volumul 2, Leul, Vrăjitoarea și dulapul, publicat de Editura Arthur, București, 2016, 157.

⁷ Basm, <https://dexonline.ro/definitie/basm>, 20 mai, 2019.

construiește o scriptură alternativă la scriptura canonică (la Vechiul și Noul Testament);

3. Prin lumea Narniei, ca univers compensatoriu, Lewis problematizează spaimele lumii reale, dramatizate prin inserția de elemente și scenarii distopice, care pun în pericol tărâmul leului Aslan.¹

Prin aceasta înțeleg, că aceste volume a Cronicilor din Narnia, sunt volumele literaturii fantasy, în care sunt create personaje-copii care îndeplinesc rolul unor maturi.² De asemenea sunt regăsite animale care vorbesc, care au relații de prietenie sau vrăjmășie cu oamenii în același timp: C. S. Lewis și-a propus prin Narnia să ofere, mai ales publicului adult, o lume alternativă la lumea dogmatică a Angliei, de după cel de-al doilea război mondial.³

Toate acestea sunt produse pentru încurajarea cititorului mic și adult să citească această operă literară. Veți întreba de ce? Noi avem nevoie de povești pentru a nu face alegeri greșite. O poveste bună îți arată ce ar trebui să iubești, ce ar trebui să urăști, ce este curajul și cum arată lașitatea.⁴ Într-adevăr, poveștile ne pot maturiza și forma, căci, dacă vrei să fii erou, trebuie mai întâi să fii murat în istorisiri, povești sau povestiri. Pentru a vrea să faci ceea ce este corect – necătând la costul pe care vei fi nevoit să-l plătești – trebuie să știi cum arată acel „corect” și cum sunt cei care luptă pentru adevăr.⁵ Doar așa putem crește copii buni, deștepți și creativi, citind povești cu tâlc.

Contribuția teologică asupra cărții Cronicile din Narnia. Pe lângă activitatea sa de scriitor britanic, C. S. Lewis a fost și un mare teolog. Viața sa de creștin a început în timpul studenției sale de la universitate. Acolo prima dată a auzit și a crezut în Evanghelia mântuitoare. El este, cum îl descrie Alister McGrath⁶ în cartea sa, *C. S. Lewis - O viață*, gânditorul profund original care continuă să fie o bogată sursă de inspirație și un "profet fără voce" a vremurilor noastre.

C. S. Lewis, gânditorul și prințul predicatorilor scrie o serie de povestiri care au loc pe pământul Narniei. Aceste povestiri au fost criticate dar și laudate. Probabil e unica carte din viața autorului, care a nu doar s-a vândut într-un tiraj de 100 de milioane de exemplare în întreaga lume, ci a fost criticată cel mai multe (de majoritatea specialiștilor în literatură și în teologie), și în contrast a fost cea mai citită dintre toate operele sale.

Însă, începând de la volumul 1 și până la volumul 7, C. S. Lewis reprezintă în spatele acestei lucrări literare, a caracteristică și un dagaj enorm de mare a valorilor teologice. Acestea sunt cel mai des identificate în imaginea leului. Volumul 1 îl descrie în calitate de Creator, care atunci când fredona melodia, lumea din jur înviera și înflorea. După ce a creat lumea, dă porunci celor care o locuiesc. Toți fără ezitare îi ascultă vocea și i se închină. Pe lângă toate acestea, el este stăpânul tuturor creațiilor, fiind cel mai puternic prin cei buni, cât și printre cei răi (cazul Vrăjitoarei și celor supuși ei). Iar, în volumul 2, când din motivul neascultării lui Edmund, Aslan își ia asupra sa întreaga vină. El face aceasta prin înlocuirea morții bietului băiat cu moartea sa. Iar apoi, fiind stăpânul tuturor, chiar și a morții, Aslan înviază și câștigă lupta asupra Vrăjitoarei. Aducând astfel speranță omenirii.

Prin toate acestea, regăsim paralelă cu Biblia, Cuvântul lui Dumnezeu. Unde? Vă rog să luați aminte la următoarele asemănări: în Biblie regăsim sintagma Leu din Iuda, care știm cu toții că e Domnul Isus Hristos. Apoi, El, Domnul Isus, participă împreună cu Dumnezeu Tatăl și cu Duhul Sfânt în timpul Creației.⁷ Apoi, participă la darea poruncilor,⁸ călăuzirea omenirii ... și vă rog să fiți atenți, Aslan moare pentru băiatul care a greșit – Domnul Isus moare pentru întreaga omenire care a greșit. Aslan a fost batjocorit, scuipat și ras – Domnul Isus de asemenea a fost batjocorit de oameni, scuipat de soldați și hainele lui au fost rupte. Iar străpungerea a fost făcut în coasta lui după ce a murit. Și în final, Aslan a înviat, și nu uităm, că Domnul și Mântuitorul a înviat, și datorită acestui fapt, noi putem avea iertarea păcatelor, împăcare cu Dumnezeu și viață veșnică. Dacă Cronicile din Narnia relatează o poveste, viața Domnului Isus relatează lucrurile adevărate care merită credute.

¹ Eric S. Rabkin în analiza imaginarului simbolic al Cronicilor din Narnia, <http://www.tolkien.ro/blog/2016/03/imaginarul-simbolic-al-narniei/>, 20 mai, 2019.

² Această idee este lansată de N. Manlove, în studiul *The „Narnia” Books*, 85.

³ Marius Conkan, *Imaginarul simbolic al Narniei*, <http://www.tolkien.ro/blog/2016/03/imaginarul-simbolic-al-narniei/>, 20 mai, 2019.

⁴ Simona Sanduleac, *Partea reală a poveștilor*, <https://7magazine.ro/2019/03/07/partea-reala-a-povestilor/>, 20 mai, 2019.

⁵ Simona Sanduleac, *Partea reală a poveștilor*, <https://7magazine.ro/2019/03/07/partea-reala-a-povestilor/>, 20 mai, 2019.

⁶ Este titularul Catedrei Andreas Idreos de știință și religie, profesor de teologie la Colegiul Gresham și Senior Reseach Fellow al Colegiului Harris Manchester, Universitatea Oxford, Marea Britanie.

⁷ *Genesa* capitoul 1.

⁸ Tată – Fiul și – Duhul Sfânt sunt una. Aceasta înseamnă, că toți trei au participat la creație, la darea poruncilor etc. Dar sunt cazuri în Biblie când fiecare din ei avea misiunea Sa specifică.